

Sygn. akt II Ca 601/12

## POSTANOWIENIE

Dnia 27 grudnia 2012 roku

Sąd Okręgowy w Legnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Robert Figurski
Sędziowie:	SO Sylwia Kornatowicz (spraw.) SO Sabina Ziser
Protokolant:	st. sekr. sąd. Roksana Babiarczyk

po rozpoznaniu w dniu 27 grudnia 2012 roku w Legnicy

na rozprawie sprawy

z wniosku E. Ż.

przy udziale uczestniczki postępowania M. Ż.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Jaworze

z dnia 14 sierpnia 2012 roku

sygn. akt I Ns 169/11

**p o s t a n a w i a :**

**I. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie VII o tyle, że płatność zasądzonej nim kwoty 45.147,31 zł rozłożyć na dwie raty: pierwsza w kwocie 22.000 zł płatna w terminie do 31 marca 2013 roku, a druga w kwocie 23.147,31 zł płatna w terminie do 31 maja 2016 roku, wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;**

**II. oddalić dalej idącą apelację;**

**III. orzec, że uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane z ich udziałem w tym postępowaniu.**

**Sygn. akt II Ca 601/12**

# UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Jaworze postanowieniem z dnia 14.08.2012 r. w sprawie sygn. akt I Ns 169/11 ustalił skład i wartość oraz dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawcy E. Ż. i uczestniczki postępowania M. Ż., po ustaniu między nimi ustawowej wspólności majątkowej wskutek rozwiązania małżeństwa przez rozwód w dniu 17.04.1998 r. W skład tego majątku wchodzi: 1) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w J. przy ul. (...) o powierzchni 69,52 m<sup>2</sup> o wartości 170.400 zł, 2) udział 1/15 w prawie własności zabudowanej działki gruntu w J. przy ul. (...) o wartości 10.000 zł, 3) wierzytelność z tytułu zbycia garażu 500 zł – tj. składniki o łącznej wartości 180.900 zł (punkt I). Ponadto Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca poczynił nakład z majątku osobistego na wspólny oraz poniósł ciężary w wysokości łącznej 84.578,11 zł (punkt III). Wszystkie składniki dorobku przyznał Sąd E. Ż. (punkt VI) oraz zasądził od niego na rzecz uczestniczki spłatę w wysokości 45.147,31 zł, należną jednorazowo w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia (punkt VII).

Sąd ustalił, że uczestnicy pozostawali w związku małżeńskim od 10.08.1968 r. do 17.04.1998 r. M. Ż. wyprowadziła się ze wspólnego mieszkania w dniu 31.01.2001 r. Wnioskodawca w latach 2001-2011 przeprowadził remont mieszkania, a wartość wykonanych robót wyniosła zgodnie z opinią biegłego sądowego kwotę 32.800 zł. Ponadto wnioskodawca zapłacił w tym czasie czynsz w łącznej wysokości 50.519,48 zł oraz podatek od nieruchomości w kwocie 1.158,63 zł. Zwrotem połowy tych nakładów i wydatków Sąd I instancji na mocy art.45 k.r.op. obciążył uczestniczkę, co podlegało potrąceniu ze spłatą w wysokości 1/2 wartości mieszkania, należną jej od wnioskodawcy. W rozliczeniu uwzględnił Sąd także odsetki ustawowe w kwocie 3.013,64 zł, wyliczone od dokonanych opłat za okres od 19.08.2011 r., tj. daty zgłoszenia przez wnioskodawcę stosownego roszczenia, do dnia orzekania. Nie zostało uwzględnione żądanie wnioskodawcy o odsetki za cały okres dokonywania nakładów i wydatków, albowiem w ocenie Sądu roszczenie o ich zwrot ma charakter regresowy i bezterminowy w rozumieniu art.455 k.c., toteż stało się wymagalne dopiero od daty wezwania.

Co do sytuacji życiowej stron Sąd Rejonowy ustalił, że E. Ż. pobiera emeryturę w kwocie 2.800 zł miesięcznie, spłaca kredyt ratami wynoszącymi 800 zł miesięcznie, w 2010 roku przeżył zawał serca. M. Ż. otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości 1.080 zł miesięcznie, mieszka z siostrą i synem, choruje na zapalenie żył. Biorąc pod uwagę te okoliczności oraz fakt, że uczestnicy nie mieszkają razem od 11 lat, Sąd uznał, że wnioskodawca, który powinien się liczyć z koniecznością spłaty, jest w stanie dokonać jej jednorazowo – tym bardziej, że mieszka obecnie sam i nie ma nikogo na utrzymaniu. Odroczenie terminu spłaty nastąpiło na mocy art.212§3 k.c. celem umożliwienia wnioskodawcy stosownego przygotowania.

E. Ż. złożył apelację od powyższego postanowienia, kierując ją do rozstrzygnięć zawartych w punktach III oraz VII. Wnioskodawca zarzucił obrazę prawa materialnego - art.455, 476, 481§1 i 5 k.c., a także naruszenie przepisów postępowania, tj. art.233 i art.320 k.p.c. – a to poprzez niezasadne uznanie, że nie przysługują mu odsetki od poczynionych nakładów i wydatków na wspólne mieszkanie w sytuacji, gdy uczestniczka świadomie zaniechała wnoszenia opłat za lokal, a oprócz tego nie łożyła na utrzymanie wspólnego syna stron. Z tego powodu skarżący nie był dotąd w stanie zgromadzić pieniędzy na spłatę byleż żony, zaś ona naruszyła zasady współżycia społecznego. E. Ż. wskazał ponadto, że żądając odsetek wnosił w istocie o waloryzację swoich nakładów, co Sąd I instancji winien był uwzględnić. Prawidłowo wyliczone odsetki wynoszą 56.988,21 zł i w całości wyczerpują wyrównanie udziału uczestniczki, toteż skarżący wniósł o stosowną zmianę orzeczenia w punkcie III, a także uchylenie rozstrzygnięcia z punktu VII. Dodatkowo wnioskodawca podniósł, że nie ma zdolności kredytowej, dlatego na wypadek utrzymania w mocy zasądzonej na rzecz uczestniczki spłaty wniósł o jej rozłożenie na miesięczne raty w wysokości po 500 zł.

W postępowaniu apelacyjnym Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił:

a/ od 1.04.2012 r. E. Ż. zaliczony jest na stałe do znacznego stopnia niepełnosprawności (dowód – kopia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z 18.04.2012 r., karta 441)

b/ w banku (...) wnioskodawca nie ma zdolności kredytowej na kwotę 45.000 zł (dowód – pismo (...) S.A. z 30.08.2012 r., karta 442)

c/ zdolność kredytowa wnioskodawcy w (...) Bank (...) S.A. odpowiada kwocie 21.900 zł (dowód – zaświadczenie (...) Bank (...) S.A. z 4.09.2012 r., karta 465)

d/ dla przykładowego kredytu bankowego w wysokości 45.000 zł, zaciągniętego na okres 5 lat, rata miesięczna wynosi 1.070 zł (dowód – symulowany harmonogram spłaty z 8.11.2012 r., karta 469).

**Sąd Okręgowy, przyjmując za własne prawidłowe ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy oraz opierając się na dowodach zebranych w obu instancjach, zważył, co następuje:**

Apelacja podlega częściowemu tylko uwzględnieniu.

Nie jest słuszny jej zarzut, odnoszący się do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie III zaskarżonego postanowienia. Sąd Rejonowy poprawnie ocenił żądanie wnioskodawcy co do poczynionych przez niego nakładów i poniesionych wydatków, jak też prawidłowo zastosował tu w odniesieniu do żądanych odsetek przepis art.455 k.c. Słuszności takiej decyzji Sądu I instancji nie podważa podnoszony przez skarżącego fakt, że uczestniczka postępowania świadomie zaniechała wszelkich opłat za mieszkanie, przerzucając ich ciężar na wnioskodawcę – tak dzieje się w każdym przypadku, gdy jeden z rozwiedzionych małżonków faktycznie nie ponosi kosztów utrzymania mieszkania i po ich pokryciu przez drugiego małżonka podlegają one rozliczeniu w sprawie o podział majątku. E. Ż. natomiast mógł systematycznie i na bieżąco, w miarę wnoszenia opłat mieszkaniowych, żądać od uczestniczki zwrotu ich części, ustalając uprzednio jej adres, co było jak najbardziej możliwe. W ten sposób kwoty kolejnych roszeń wnioskodawcy względem M. Ż. stawałyby się wymagalne, a od nieuiszczonych sum biegłyby na rzecz wnioskodawcy odsetki (art.481§1 k.c.). Wobec braku takiego żądania we wcześniejszym okresie nie było podstaw do przyznania skarżącemu żądanych przez niego odsetek za lata 2001-2011, co Sąd Rejonowy właściwie wyjaśnił w pisemnym uzasadnieniu swojego postanowienia.

Nie miał też ten Sąd podstaw do traktowania żądania o odsetki jako wniosku o waloryzację świadczenia – taki wniosek, pomijając już jego zasadność, nie został przez uprawnionego złożony. E. Ż. reprezentowany był w pierwszej instancji przez adwokata, czyli profesjonalnego pełnomocnika, który jednoznacznie formułował wnioski i twierdzenia wnioskodawcy, czego Sąd nie był władny korygować, będąc związanym zgłoszonym roszczeniem, jakim jest żądanie rozliczenia nakładów i wydatków z majątku osobistego na majątek wspólny poprzez zasądzenie określonej kwoty wraz z odsetkami. Na marginesie tylko można wskazać, że żądanie wnioskodawcy w zakresie kosztów remontu i modernizacji mieszkania zostało w istocie zwaloryzowane, albowiem przyjętą tu do rozliczenia kwotę 32.800 zł biegły sądowy wyliczył w zleconej przez Sąd opinii według aktualnych cen rynkowych, podczas gdy skarżący wyłożył faktycznie około 21.000 zł.

Wobec powyższego Sąd odwoławczy uznał, że orzeczenie zawarte w punkcie III zaskarżonego postanowienia jest prawidłowe, a przez to dobrze ustalił też Sąd Rejonowy wysokość należnej uczestniczce spłaty, zasądzonej w punkcie VII. Nie można przy tym podzielić stanowiska skarżącego, iż względy współzycia społecznego sprzeciwiają się zasądzeniu tej spłaty – wnioskodawca racji takiej nie udowodnił, a Sąd Okręgowy nie dopatrył się jej w okolicznościach niniejszej sprawy. Fakt, że M. Ż. nie partycypowała w kosztach utrzymania mieszkania nie pozbawia jej prawa do spłaty należnego udziału w tym mieszkaniu, a jedynie obliguje do zwrotu wnioskodawcy 1/2 poniesionych przez niego kosztów. Z kolei zarzucany uczestniczce fakt nielożenia na utrzymanie syna wywoływał skutki prawne w stosunku prawnorodzinnym między matką a synem, podlegającym regulacji w ramach obowiązku alimentacyjnego z art.133 i 135 k.r.op., a nie w zakresie stosunków majątkowych między małżonkami i podziału ich dorobku po rozwiązaniu małżeństwa.

W takim stanie rzeczy przeważająca część apelacji wnioskodawcy podlegała oddaleniu na mocy art.385 k.p.c. w zw. z art.13§2 k.p.c.

Uwzględnienie apelacji w pozostałym zakresie, w oparciu o art.386§1 k.p.c. w zw. z art.13§2 k.p.c., wynika z wzięcia pod uwagę sytuacji życiowej wnioskodawcy, w tym jego realnych możliwości majątkowych przy określonym stanie zdrowia. E. Ż. wykazał przedłożonymi w postępowaniu odwoławczym dokumentami, że nie uzyska kredytu bankowego w wysokości 45.000 zł, odpowiadającej obciążającej go spłacie. Jednocześnie można dać wiarę twierdzeniom skarżącego, że przy wieloletnim samodzielny utrzymywaniu mieszkania i finansowaniu zagranicznej edukacji syna miał bardzo ograniczone możliwości zebrania pieniędzy na spłatę udziału uczestniczki w majątku wspólnym. W takich okolicznościach, nawet przy upływie ponad 10 lat od daty ustania wspólności majątkowej, jednorazowa spłata jest dla skarżącego nazbyt obciążająca, a jednocześnie nie jest uprawnionej absolutnie niezbędna, jako że ma uczestniczka od wielu lat zaspokojoną potrzebę mieszkaniową w innym mieście. Skoro aktualnie wnioskodawca, z racji wieku i dochodów, może uzyskać kredyt rzędu 22.000 zł, to na takim poziomie ustalił Sąd Okręgowy wysokość pierwszej części spłaty, a termin do 31.03.2013 r. – z uwagi na czas konieczny dla dopełnienia wszelkich związanych z zaciągnięciem kredytu formalności. Zobowiązanie w takiej wysokości E. Ż. jest w stanie realnie pokryć w ciągu 3 lat, co można wywieść z przedłożonego w postępowaniu apelacyjnym symulowanego harmonogramu spłaty, a także z powszechnie dostępnych w internecie kalkulatorów kredytowych. Przy kredycie 45.000 zł wziętym na 5 lat rata wynosi bowiem około 1.000 zł, a zatem przy kredycie o połowę mniejszym i zaciągniętym na 3 lata rata nie przekroczy 800 zł miesięcznie, czyli kwoty, jaką dotychczas skarżący ponosił z tytułu zakończonej w ostatnim czasie pożyczki. Jest to zatem kwota, mieszcząca się w realnych możliwościach majątkowych E. Ż., z uwzględnieniem jego wieku, dochodów i stopnia niepełnosprawności. Po upływie wskazanych 3 lat wnioskodawca ponownie uzyska możliwość pobrania kredytu w podobnej wysokości, stąd płatność dalszej części spłaty na rzecz uczestniczki ustalona została do końca maja 2016 roku.

Sposób spłaty proponowany przez skarżącego w apelacji nie mógł zostać zaaprobowany, albowiem przy miesięcznych ratach po 500 zł spłata trwałaby ponad 7 lat. Jest to okres za długi z uwagi na interes uczestniczki postępowania, uprawnionej otrzymać należne jej świadczenie w rozsądnym terminie.

Orzeczenie o kosztach instancji odwoławczej zapadło na podstawie art.520§1 k.p.c. i wynika z takiego samego zainteresowania każdej ze stron zakończeniem i wynikiem postępowania o podział majątku wspólnego.